

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL časopisu / URL of the journal: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Autor(i) / Author(s): Michael Augustín
Článok / Article: Colloquium: „Social Change: Revolution and Transformation“
Vydavateľ / Publisher: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica

Odporúčaná forma citácie článku / Recommended form for quotation of the article:

AUGUSTÍN, M. 2014. Colloquium: „Social Change: Revolution and Transformation“. In *Politické vedy*. [online]. Roč. 17, č. 3, 2014. ISSN 1335 – 2741, s. 251-253. Dostupné na internete:

<http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/3_2014/AUGUSTIN.pdf>.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

KOLOKVIUM: „SOCIÁLNA ZMENA: REVOLÚCIA A TRANSFORMÁCIA“

COLLOQUIUM: “SOCIAL CHANGE: REVOLUTION AND TRANSFORMATION”

Michael Augustín*

Štvrt' storočia od revolúcií roku 1989 v strednej a východnej Európe je príležitosťou pre opätovnú reflexiu významných politických a ekonomických transformácií, ktoré vyvolali reťaz zásadných sociálnych zmien. Tie sa však neudiali iba na starom kontinente, ale prebehli i v arabských krajinách, Južnej Amerike a ďalších kútoch sveta. Kolokvium Katedry politológie a európskych štúdií FF UKF v Nitre, ktoré sa konalo 18. – 20. novembra 2013 pod názvom *Sociálna zmena: revolúcia a transformácia* malo za úlohu premyslieť ideu revolúcie a transformácie v živote spoločnosti.

Prvý, otvárací deň kolokvia je už tradične odlišný od zvyšných dvoch: nesie sa v cestovateľskom duchu. V tomto smere ani dvanásť ročník nebol výnimkou. Svoj príbeh novinára v súčasnom Afganistane rozpovedal PhDr. **Jaroslav Krafka**, PhD., pedagóg z hostiteľskej fakulty. JUDr. **Jaroslav Sovinský**, PhD. Z Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci spojil svoje zážitky a bohatú fotodokumentáciu zo svojej poslednej cesty po megalitických pamiatkach v Írsku s fundovaným historickým výkladom. Nemohol chýbať ani cestopisný príspevok z Ďalekého východu, ktorý tentokrát zastrešil prof. PhDr. **Svetozár Krno**, CSc. z domácej katedry. Svoje putovanie po Nepále opísal v príspevku s názvom *Annapurna a Dhaulagiri v monzúnovom šate*. Z tematickej línie prvého dňa kolokvia vybočoval príspevok mimoriadnych hostí z Inštitútu pre verejné otázky: **Grigorij Mesežnikov** a **Miroslav Kollár** predstavili svoju novú kolektívnu monografiu *Odkiaľ a kam. Dvadsať rokov samostatnosti*.

Hlavný, kľúčový príspevok kolokvia *Časovaná subverzia: Koncept revolučnej*

* Mgr. Michael Augustín je interný doktorand na Inštitúte politických vied, Slovenská akadémia vied, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava, Slovenská republika, michael.augustin.ma@gmail.com.

a transformáčnej interakcie patril PhDr. **Marekovi Hrubecovi**, PhD., riaditeľovi Centra globálnych štúdií v Prahe. Hrubec i tu vychádzal zo svojej metodologickej triády kritika – deskripcia - normativita a príspevok začínal klasickou interpretáciou revolúcie od **H. Arendtovej** (americká vs. francúzska revolúcia) a **G. A. Cohena** (revolúcia je ako opak transformácie, rýchla, neústavná, násilná, zásadná). Dimenzia času zohráva pre **Hrubeca** sekundárnu úlohu, dôležitý je obsah zmeny, zmena musí byť zásadná. Preto medzi transformáciou, ktorá neprináša zmenu podstaty systému a revolúciou vymedzuje ešte dva ďalšie medzistupne: revolučnú transformáciu (nastáva premena kľúčových prvkov, pilierov systému, ale v dlhšom časovom horizonte, charakter zmeny je kvalitatívny) a transformačnú revolúciu (prebieha rýchlo, ale môže byť kontinuálna a ponechať si prvky starého systému). Za príklad revolučnej transformácie dáva súčasné pohyby v Južnej Amerike: Porto Alegre a jeho participatívne rozpočty, diskusia o nepodmienenom základnom príjme, revitalizácia politickej demokracie. **Hrubec** nevyklučuje budúce možnosti časovaných subverzií (v správny čas na správnom mieste) v ďalších častiach vymedzeného časového kontinua i napr. V oblastiach, kde v súčasnosti prebieha množstvo „neartikulovaných“ protestov (vyše miliarda ľudí žijúcich pod hranicou chudoby), čo povedie k položeniu základov inštitúcií nového, spravodlivejšieho sociálneho systému.

Mgr. **Juraj Marušiak**, PhD. ponúkol vo svojom príspevku pohľad na tzv. farebné revolúcie, čiže na nenásilné mocenské zmeny prostredníctvom volieb a občanov v regióne bývalého Sovietskeho zväzu. PhDr. **Martin Profant**, PhD. z Filozofického ústavu AV v Prahe poukázal na schopnosť revolúcie spojiť inak nespojiteľnú rozmanitosť spoločnosti rozštiepenej na individualistických jednotlivcov. Zdôraznil taktiež paradox, že národ vytvára jednotu a zároveň vylučuje, národ musí mať nepriateľa, ktorý ho utláča, aby existoval. Historická skúsenosť hovorí, že na tejto báze vznikala väčšina revolúcií. **M. Profant** upozornil na závažný problém našej neschopnosti vymedziť „nový“ revolučný ľud, pretože zatiaľ disponujeme touto jedinou schémou, ako urobiť revolúciu, ale zároveň ju nemôžeme použiť, pretože je prežitá. PhDr. **Martin Brabec**, PhD. upriamil pozornosť na niektoré mýty spojené s modernou a vznikom kapitalistického systému, čím zároveň načrtnol koridor zmien, do ktorých dnes ústi spoločnosť.

Premenám politických aktérov bol venovaný samostatný blok, v ktorom vystúpila trojica rečníkov: k problematike uznania a sociálnej spravodlivosti sa vyjadril JUDr. Mgr. **Martin Solík**, PhD. Z Fakulty masmediálnej komunikácie

UCM v Trnave, pohľad na rolu nových politických subjektov PhDr. **Pavel Hynčica**, PhD. z Katedry politológie a filozofie FF UJEP v Ústí nad Labem a jeho kolega Mgr. **Lukáš Novotný**, M.A., Dr. sa venoval fenoménu politickej racionality Nemeckej pirátskej strany.

Posledný deň kolokvia sa nosné príspevky niesli v duchu zmien, revolúcií a transformácií v medzinárodnom prostredí. Takými bola napríklad prednáška Doc. PhDr. **Jozefa Klaveca**, CSc. S názvom *Džihád ako svetová revolúcia* spojená s premietaním dokumentárneho filmu *Koniec kráľovstva v Nepále* a prednáška PhDr. **Borisa Michalíka**, PhD. o zmenách na Balkáne za posledné štvrtstoročie. Paralelne s hlavným programom konferencie v tento deň bežala i doktorandská konferencia, ktorej tematické portfólio síce bolo širšie, ale viaceré príspevky sa vyjadrovali k centrálnej téme kolokvia: *Revolúcia- tieň minulosti alebo svetlo budúcnosti?* (Mgr. **Dominika Dinušová**), *Sociálne zmeny v kontexte desekularizácie spoločností* (Mgr. **Michal Ďureje**), *Koloniálna štruktúra teórií medzinárodných vzťahov v post-1989 prostredí - návrat teórií hegemonnickej stability* (Mgr. **Teodor Gyelník**), *Príčiny a dôsledky občianskych protestov po vypuknutí hospodárskej krízy v Slovinsku a Chorvátsku* (PhDr. **Marcela Slobodníková**).

Na záver treba podotknúť, že samotná vedecká konferencia tvorila súčasť spoločnej konferencie. Jej druhá časť sa konala v spolupráci s partnerskou inštitúciou, Centrom globálnych štúdií pri Filozofickom ústave Akadémie vied ČR a UK v Prahe, o dva týždne skôr s rovnomenným názvom. Mohli by sme povedať, že čiastočne tematicky a obsahovo nadväzovala i na bratislavskú konferenciu *Európsky sociálny model: čo ďalej?* zo začiatku októbra 2013, takže sa podarilo vytvoriť akýsi kontextuálny trojlístok, ktorý trojnásobne spojil kolektív vedeckých a akademických pracovníkov z Česka i Slovenska a umožnil tak dynamickú diskusiu v rámci súčasného diskurzu o sociálnej problematike.